

Beslutningsforslag nr. B 9. Fremsat den 2. oktober 1985 af Elisabeth Bruun Olesen (VS) og Lilli Gyldenkilde (SF).

Forslag til folketingsbeslutning

om voldsramte kvinders dagpengeret

Folketinget pålægger arbejdsministeren at sikre, at kvinder, der ser sig nødsaget til at sige deres arbejde op og flygte til en anden by på grund af mands/samlevers vold, ikke idømmes 5 ugers karantæne for uberettiget arbejdsophør. Ministeren opfordres på den baggrund til at præcisere, at et arbejdsophør begrundet i vold fra mand/samlever i arbejdsløshedslovens forstand må betragtes

som en undtagelse i arbejdsdirektoratets bekendtgørelse nr. 719 af 22. december 1982, jfr. § 63 i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring, på linje med et arbejdsophør, der er begrundet i flytning, der skyldes ægtefælles/samlevers overtagelse af varigt arbejde uden for det hidtidige hjemsted.

Bemærkninger til forslaget

Kvinder, der udsættes for vold af deres mænd/samlevende, står i en utrolig presset situation både økonomisk, socialt og psykisk. Der skal mod og beslutsomhed til at bryde ud af et ægteskab/forhold, selv om dette rummer gentagen vold fra mandens side. Kvinden rammes i første omgang som oftest af en stor skyldfølelse og bebrejder sig selv, at hun får manden til at blive voldelig. Hun fortrænger eller prøver på at fortrænge volden i starten, og hun holder den hemmelig, fordi hun skammer sig over den. I takt med at volden bliver voksende og forekommer oftere, melder tanken om at forlade manden sig. Men der er mange barrierer og besværligheder, der skal overvindes. Der er angsten for at være alene, angsten for ikke at kunne klare børnene alene, angsten for en dårlig økonomi osv. osv. Kvinder, der er kommet ud i en sådan situation, har på dette tidspunkt jo som regel fået banket selvtililliden sønder og sammen. Børnene skal måske i en anden skole – i en anden institution – og kvinden skal ud på boligmarkedet for at finde en anden bolig. At få manden ud af den fælles bolig vil være umuligt i næsten alle tilfælde. Kvinden skal beskyttes mod mandens måske tiltagende voldelige adfærd, når han har fået at vide, hun vil forlade ham. Det vil sige, at kvinden må søge tilflugt uden for hjemmet, måske hos familie, måske hos et krisecenter for voldsramte kvinder. Og hun vil hele tiden være truet af, at manden fortsat chikanerer hende, prøver på at få fat i hende, prøver på at bryde ind i krisecentrene osv. Bor kvinden i en mindre by, må hun måske forlade byen for at komme til at leve et liv bare nogenlunde i fred og sikkerhed.

Og her kommer vi så ind i den helt barokke situation, at den voldsramte kvinde, som er så heldig at have et arbejde, får 5 ugers karantæne, når hun siger dette arbejde op for at flygte til en anden by – væk fra den voldelige mand/samlever.

Arbejdsministeren har i 2 svar til arbejdsmarkedsudvalget henholdsvis til Elisabeth Bruun Olsen oplyst, at ministeren mener, at der skal være mulighed for at yde økonomisk hjælp til kvinder, der ser sig tvunget til at flytte i en sådan situation,

men at ministeren ikke mener, at hjælpen bør ske via arbejdsløshedsforsikringslovens regler. Ministeren har i svaret til arbejdsmarkedsudvalget pointeret, at ministeren *ikke* vil sidestille voldsramte kvinder, der må flygte til en anden by, med kvinder el. mænd, der flytter til en anden by på grund af ægtefælles/samlevers overtagelse af varigt arbejde uden for det hidtidige hjemsted. Begrundelsen er, at det vil være vanskeligt at kontrollere. Som ministeren udtrykker det: »Selv med et stort kontrolapparat vil der være store muligheder for misbrug af reglerne.«

Denne begrundelse er intet mindre end absurd. Volden efterlader tydelige fysiske spor ved siden af de usynlige psykiske. Og det er intet mindre end utrolig overmistænksomhed at tro, at nogen kvinde vil henvende sig til sin A-kasse og meddele, at hun har måttet sige sit arbejde op på grund af en voldelig mand, hvis dette ikke er sandt, så meget skammer de fleste kvinder sig over situationen.

Forslagsstillerne ser nogle meget store problemer, hvis der fortsat gives karantæne og bistandshjælp i denne situation.

Det største problem er reglen om *gentagelsestilfælde*. Hvis kvinden inden for en 1-årig periode har vægret sig ved at overtage et arbejde eller allerede har måttet flygte fra en by til en anden, vil hun fortabe dagpengereetten og først generhverve den, når hun har haft 5 ugers sammenhængende arbejde til fuld sædvanlig arbejdstid (hvis hun er fuldtidsforsikret). Det samme vil være tilfældet, hvis kvinden flygter til en anden by, får karantæne på grund af uberettiget arbejdsophør og derefter af arbejdsformidlingen eller A-kassen skønnes uberettiget til at vægre sig ved at overtage et anvist arbejde. Forslagsstillerne taler ikke her for, at medlemmer skal kunne vægre sig ved at overtage anvist arbejde. Men vi ved, at medlemmer af en A-kasse kan komme i den situation, at der opstår tvivl om, hvorvidt medlemmet har villet overtage arbejde eller ej. Og vi ved også, at medlemmet som oftest bliver dømt på arbejdsgiverudsagn, som ikke er i overensstemmelse med medlemmets egne synspunkter. Vi ved, at A-kasserne administrerer

stramt, også på grund af den hetz, der har været mod dem fra borgerligt hold.

Det er derfor helt meningsløst og uretfærdigt at give en kvinde en karantæne, blot fordi hun flygter fra en voldelig mand, og således sætte hende i en situation, hvor hun har en fortabelse af dagpengeretten hængende over hovedet – helt uden skyld i forhold til den eksisterende arbejdsløshedslovgivning, som efter forslagsstillernes mening i øvrigt er fyldt med urimeligheder over for medlemmerne.

Derudover er det et – om end mindre – problem, at kvinden i en på alle måder meget presset situation skal igennem det sociale system og anmode om økonomisk hjælp, som hun meget vel kan komme til at tilbagebetale, alt efter den pågældende kommunes praksis.

Forslagsstillerne mener i øvrigt, at en smule samarbejdsvilje, smidighed og forståelse fra arbejdsministerens side burde have overflødiggjort dette forslag til folketingsbeslutning. Forslagsstillerne har svært ved at se, hvorfor bekendtgørelsens principielle udgangspunkt om, at kun forhold af arbejdsmarkedsmæssig betydning betragtes som fyldestgørende grund til arbejdsophør, ikke kunne fraviges også i denne situation. Som undtagelser på, at private forhold betragtes som fyldestgørende grund til et arbejdsophør set i forhold til dagpengeretten, har vi i dag

a) ægtefælles/samlevers overtagelse af varigt ar-

bejde i anden by end den oprindelige hjemby

- b) ægtefælles/samlevers påbegyndelse af længerevarende uddannelse i anden by end hjembyen
- c) ægtefælles/samlevers overtagelse af selvstændig virksomhed i anden by end hjembyen.

Det skal i øvrigt tilføjes, at også hjemmeboende umyndige børn, der er medlemmer af en A-kasse, uden karantænemæssig virkning vil kunne sige deres arbejde op for at flytte med familien ifølge den eksisterende bekendtgørelse.

Forslagsstillerne er enige i den intention, der ligger i bekendtgørelsen om, at det skal undgås, at en familie bliver splittet på grund af reglerne om retten til dagpenge. Men vi synes ærlig talt, at denne intention burde udstrækkes til også at gælde, at en kvinde, der nægter fortsat at blive voldeligt behandlet af manden/samleveren, ikke straffes, fordi hun »splitter« familien. Vi ønsker jo ikke at holde sammen på denne institution for enhver pris.

Vi skal til slut præcisere, at det ikke handler om mange kvinder. Der er blandt de voldsramte kvinder, som krisecentrene kender, kun tale om nogle få procent, der har arbejde og bor i en mindre by, hvor en flytning/en flugt fra denne by kommer på tale. Det er jo under alle omstændigheder en stor beslutning at tage, at flytte fra eventuelle venner og bekendte, at rykke sig selv og børnene op fra et måske mangeårigt miljø, at flytte børnene til en ny skole osv.osv.